

KRING JESU LIV

Åke Lundström 1965
De latinska texterna är försedda med ordlista av
Kjell Weinius 2010.

Palestina blev romersk provins (*Iudaea*) genom Pompejus' erövring år 63 f.Kr. Det förvaltades tidvis genom lydkonungar (Herodes' ätt) och tidvis direkt genom kejsarliga *procuratores* (ståthållare eller landshövdingar) såsom Pontius Pilatus (åren 26-36 e.Kr.). I Syrien hade ståthållaren den högre titeln *legatus*. Ett allvarligt uppror mot romarna nedslogs av sedermera kejsar Titus, som svårt skövlade Jerusalem år 70 e.Kr. Titus' triumfbåge i Rom visar bl.a. den sjuarmade ljusstaken.

Hedniskt-romerska vittnesbörd om Jesus och de första kristna:

- 1) om kejsar Claudius, 41-54. Se sidan 2!
- 2) efter Roms brand under Nero, 64 e.Kr. Se sidan 2!
- 3) om samma tillfälle. Se sidan 2!
- 4) Plinius d.y., ståthållare i Pontos och Bitynien 112 e.Kr. i brev till kejsar Trajanus. Se sidan 3!

Tideräkningen efter Kristi födelse användes för första gången av munken Dionysius Exiguus i Rom på 500-talet och blev allmänt använd i Europa på 900-talet. Då Dionysius förlade Kristi födelse till år 753 efter Roms grundläggning, måste han ha begått något räknefel, för Herodes' regering, under vilken Jesus föddes (Matteus 2:1 om barnamordet), varade 37-4 f.Kr. För Augustus' skattskrivning (Lukas 2:1) kan inte exakt tid anges, och tiden för Quirinius' ståthållarskap i Syrien (Lukas 2:2) var enligt andra källor 6-7 e.Kr.

Dagen för Jesu födelse är inte känd. Den firades till en början vid trettondagen, grek. Epifanía (=Jesu/ uppenbarelse /på jorden/), på eng. Epiphany. Denna dag blev sedan i stället "de heliga tre konungars dag" efter medeltidslegendens omdaning av evangeliets "tre vise män". (Matteus 2:7, i grek. texten "mager"). Jfr babylonisk stjärnkunskap och våra jultraditioners "stjärngossar".

Jesu födelsedag firas alltsedan 300-talet den 25 dec. av flera skäl:

- Den mycket populära romerska saturnaliefesten firades 17-24 dec. med en uppsluppen fest, då man bl.a. gav varandra gåvor, *strenae*. Verser avsedda att åtfölja sådana gåvor finns bevarade hos skalden Martialis (omkr. 100 e.Kr.).
- Då firades vintersolståndet enligt den tidens beräkningar. Under senantiken firades en stor fest till *Sol invictus*.

Jesus korsfästes efter en verksamhet (Lukas 3:1 och 3:23) på högst tre år under Pontius Pilatus' tid i Palestina (26-36 e.Kr.) och var då 30 år eller något äldre.

Text 1. Suetonius Claudius, 25.

Iudaeos impulsore Christo¹ assidue² tumultuantes³ Roma⁴ expulit⁵.

Text 2. Suetonius, Nero 16,2.

Afflicti⁶ suppliciis⁷ Christiani, genus⁸ hominum superstitionis⁹ novae et maleficae¹⁰.

Text 3. Tacitus, Annales 15,44.

Nero subdidit reos¹¹ et quaestissimis¹² poenis¹³ affecit¹⁴, quos per flagitia¹⁵ invisos¹⁶ vulgus¹⁷ Christianos appellabat. Auctor¹⁸ nominis eius Christus Tiberio imperitante¹⁹ per procuratorem²⁰ Pontium Pilatum supplicio affectus erat²¹; repressa²² que in praesens²³ exitiabilis²⁴ superstitio rursus²⁵ erumpebat²⁶, non modo²⁷ per Iudaeam, originem²⁸ eius mali, sed per urbem etiam, quo cuncta²⁹ undique³⁰ atrociam³¹ aut pudenda³² confluent³³ celebranturque³⁴.

¹ alquo impulsore – på någons initiativ

² ”ständigt”

³ tumultuor dep. 1 – larma, göra uppror

⁴ (separativ ablativ, Tidner §89 och 74:3)

⁵ ex-pello, -puli, -pulsum 3 – fördriva, jaga bort

⁶ (lägg till *sunt*) af-fligo, -flixi, -flictum 3 – (här) straffa

⁷ supplicium, -i n. - /döds/straff

⁸ genus, -eris n. – slag, sort

⁹ superstitio, -onis f. – tro, vidskepelse (ofta om icke-romersk religion)

¹⁰ maleficus adj. 3 – ond/skefull/; (superstitionis ... maleficae, egenskapsgenitiv, Tidner §67)

¹¹ subdidit reos – ”anklagade falskeligen”

¹² ”raffinerade”

¹³ poena, -ae f. - straff

¹⁴ af-ficio, -feci, fectum 3 - straffa

¹⁵ ”skändliga brott”

¹⁶ invisus, adj. 3 - förhatlig

¹⁷ vulgus –i n. – folk /i allmänhet/, hopen

¹⁸ auctor, -oris m. – ledare

¹⁹ imperito 1 – befalla (Tiberio imperitante, ablativus absolutus, Tidner §138)

²⁰ Se inledningen!

²¹ Se fotnoterna 6 och 7!

²² re-primis, -pressi, -pressum 3 – hejda, tränga tillbaka

²³ in praesens – ”för tillfället”

²⁴ exitiabilis, -e adj. - fördärlig

²⁵ rursus adv. – på nytt

²⁶ e-rumpo, -rupi, -ruptum 3 – bryta ut

²⁷ non modo – ”inte bara” (följs av *sed* – utan)

²⁸ origo, -inis f. – ursprung/sland/

²⁹ cuncti, -ae, -a – alla, allt

³⁰ undique, adv. från alla håll, överallt

³¹ ”hemskheter”

³² ”skändligheter”

³³ con-fluo, -fluxi, 3 – flyta samman

³⁴ celebrantur – ”vinner anhängare” (Cavallin)

Text 4. Plinius d.y., Epistulae X:96,5.

*Qui³⁵ negabant³⁶ esse se Christianos aut fuisse, cum praeunte me³⁷ deos appellarent³⁸ et imagini³⁹ tuae⁴⁰ ac vino supplicarent⁴¹, praeterea⁴² maledicerent⁴³ Christo, dimittendos⁴⁴ esse putavi⁴⁵ ...
Adfirmabant⁴⁶ autem hanc fuisse summam vel culpae suae vel erroris, quod⁴⁷ essent soliti⁴⁸ stato⁴⁹ die ante lucem⁵⁰ convenire⁵¹ carmen⁵²que Christo quasi⁵³ deo dicere secum invicem⁵⁴ ...*

³⁵ qui – (Ordna: *Putavi /eos/ dimittendos esse, qui ...*)

³⁶ nego 1 (+ akkusativ med infinitiv, Tidner §132) - förneka

³⁷ praeunte me – ”efter mitt förestavande” (Mattsson)

³⁸ appello 1 - åkalla

³⁹ imago, -inis f. - bild

⁴⁰ tus, turis n. - rökelse

⁴¹ supplico 1 – bönfalla, söka blidka

⁴² praeterea adv. - dessutom

⁴³ male-dico, -dixi, -dictum 3 (+dativ) – tala illa om, smäda ngn.

⁴⁴ di-mitto, -misi, -missum 3 – släppa. låta gå

⁴⁵ puto 1 (+ akkusativ med infinitiv) – anse (Jfr *Praeterea censeo Carthaginem esse delendam.*)

⁴⁶ ad-firmo (affirmo) 1 (+ akkusativ med infinitiv) - bedyra

⁴⁷ hanc summam --- erroris, quod – ”hela deras brott eller felsteg hade varit, att”

⁴⁸ soleo, solitus sum, halvdep. 2 - bruka

⁴⁹ status adj. 3 - bestämd

⁵⁰ lux, lucis f. – ljus, gryning

⁵¹ con-venio, -veni, -ventum 4 - samlas

⁵² carmen, -inis n. - sång

⁵³ quasi, konj. - såsom

⁵⁴ secum invicem – ”gemensamt växelvis”